

Suomen rehtorit ry:n kuuleminen perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta lukiokoulutuksen näkökulmasta

valmistelija: puheenjohtaja Ari Pokka

aika: torstai 18.2.2010

paikka: Opetushallitus

1. Asia ja aihekokonaisuudet:

Asia ja aihekokonaisuuksia yhdistävä oppiminen nähdään tärkeänä tulevaisuuden osaamistavoitteena. Haaste koskee sekä perusopetusta että lukiota. Perusopetuksen holistisuutta tulisi arvioida kriittisesti, koska 1-6 vuositasoilla siirrytään hyvin nopeasti käsittelemään oppiaineita aiheiden ja ilmiöiden sijaan.

Lukion opiskelu- ja työmäärä vaatii asiakokonaisuuksien ja ilmiöiden hahmottamista, käsittelytaitoja ja ymmärtämistä – opiskelutaitoja – mediataitoja.

Perusopetuksesta tulevilla opiskelijoilla olisi hyvä olla oman opiskelustrategiansa ja metodien tunnistamiskykyä. Nyt metodinen valmius on pikemminkin opittu taito vailla syvällisempää ajatusta oppimisen tavoista.

Lukemisen ja kirjoittamisen strategiaopetus – miten ja millä tavoin tekstejä työestetään.

Kyky priorisoida oppimisen kannalta tärkeitä asioita – kriittistä ajattelua

Oppimisen seuraaminen ja arviointi (metakognitiiviset taidot: osaanko, mitä tarvitsen osatakseni) tarvitsevat harjaantumista.

2. Opiskelusisällöt

Lukion opintojen kannalta opintojen sisällöillä on oma selkeä merkityksensä. Lukio on jatku-mo perusopetukselle. Nivel vaiheen kannalta olisi erinomaisen tärkeä, ettei lukio toimi perusopetuksen kertaajana, jossa varmistetaan pohjatietojen, taitojen ja osaamisen taso.

Perusopetuksen tulee rakentaa selkeä kieltenopetuksen pohja, jolle kansallinen kielivaranto rakentuu. Tällä hetkellä lukiokoulutuksessa jatkuvien tai alkavien vieraiden kielten tilanne on kansallisesti hälyttävä.

Opiskelun ja oppimisen toteutuksen tulee entistä vahvemmin pohjautua tietotekniselle osaamiselle ja kyvylle toimia erilaisissa mediaympäristöissä. Tiedon hankkimisen taitojen kartuttaminen tulee aloittaa jo perusopetuksessa ja sitä on vahvasti ohjattava sähköisen median käytön suuntaan.

Perusopetuksen tulee antaa opiskelijoille hyvät perustiedot ja taidot – kokonaisuudessaan voisi arvioida, että laadullisesti parempaa ja sisällöllisesti rajatummin. mahdollinen vapautuva aika tulisi varata ilmiöiden syvälliseen ja monipuoliseen tarkasteluun ja niiden yhteneväisyyteen muun opitun kanssa.

3. Perusopetuksen rakenne

Lisääkö oppituntien määrä opetuksentehokkuutta – vai syntyykö ajallinen kehys uudenaisten, aihekokonaisuuksien kautta lähestyvillä, työmenetelmillä.

Työnteon eetos – oppiminen on työntekoa, valinnat vastuullisia, arviointi korostaa oman vastuullisen työn merkitystä kokeiden ja aktiivisuuden ohella.

Perusopetuksessa tulisi opiskelijoille antaa aikaa asioiden ymmärtämiseen. Se vaatii aikaa ja motivaatiota. Voidaanko lisääntyvää motivaatiota rakentaa esimerkiksi laajemmalla valinnaisuudella, joka rakentaisi paremmin opiskelijan henkilökohtaista oppimispolkua.

Perusopetuksessa tulee käsitellä koulupäivän aikaraamia ennakkoluulottomasti ja pohtia sitä, onko ajan käyttö tällä hetkellä parhaalla tavalla oppimista ja osaamista edistävää. Myös opintojen jaksottamista 7-9 luokilla tulee arvioida suhteessa lukioon. Liian pitkät yhden tai kahden oppiaineen tauot tuottavat ongelman lukion aloitusvaiheessa.

4. Yleisiä huomioita

Perusopetuksen tulee vastata 2000-luvun avaintaitojen ja osaamisen kehittymiseen:

- verkkotyöskentely
- mediataidot
- kansainvälisyys ja kielitaito
- kestävä kehitys

Perusopetuksen tulee vastata osaltaan yhdessä kodin ja muun yhteiskunnan kanssa oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kehityksestä kohti terveellistä nuoruutta.

Perusopetuksen tulee antaa opiskelijoille tarpeellinen tiedollinen ja taidollinen valmius jatkaa opiskelua lukiossa.

Ari Pokka
Puheenjohtaja
Suomen Rehtorit ry